

نواحی صنعتی مهم ایران

در کتاب مطالعات اجتماعی سال سوم خواندید که همه‌ی کالاهایی که از آنها استفاده می‌کنیم از «منابع طبیعی» به دست می‌آیند. همچنین بی‌بردی که منابع طبیعی انواع مختلفی دارند؛ مانند نفت و گاز، سنگ‌های معدنی، خاک و گیاهان.

به شکل زیر توجه کنید.

چه چیزی مشاهده می‌کنید؟ توضیح دهید.

هر کارخانه‌ای برای تولید کالا به «مواد اولیه» نیاز دارد. مواد اولیه را به کارخانه می‌برند. در کارخانه، کارگران به کمک ماشین‌آلات در آنها تغییراتی به‌وجود می‌آورند و آنها را به کالاهای مورد نیاز تبدیل می‌کنند. به این فعالیت «صنعت» می‌گویند.

مواد اولیه‌ی کارخانه‌ها از منابع طبیعی به دست می‌آید. به نظر شما، برای تهیه‌ی نخ از کدام منابع طبیعی استفاده می‌شود؟

فعالیت

۱- کاربرگی شماره‌ی (۵) را در کلاس انجام دهید تا با «مواد اولیه» بیشتر آشنا شوید.

نام: فاطمه	نام خانوادگی: خلیق	استاد مربوطه: جناب آقای دکتر جمشید سروری
مقطع تدریس: ابتدایی	پایه تدریس: پنجم	موضوع تدریس: نواحی صنعتی مهم ایران
سال تحصیلی: ۹۷-۹۸	شماره طرح درس: (۷)	مدت: ۴۵ دقیقه

فعالیت های قبل از تدریس: تعیین اهداف (اهداف کلی - اهداف جزئی)

❖ اهداف کلی درس

- ✓ آشنایی دانش آموزان با نواحی صنعتی ایران

❖ اهداف جزئی

- ✓ با انواع منابع طبیعی آشنا می شوند.
- ✓ تعریف صحیح صنعت را بدانند.
- ✓ با انواع صنایع کارخانه ای آشنا شوند.
- ✓ مهم ترین صنایع مادر را بدانند.
- ✓ تعریف صحیح صنایع مصرفی را بدانند.

اهداف رفتاری در حیطه‌ی شناختی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ انواع منابع طبیعی را بیان کنند
- ✓ تعریف صحیح صنعت را می توانند توضیح دهند.
- ✓ انواع صنایع کارخانه ای را نام ببرند.
- ✓ صنایع ذوب آهن را بتوانند شرح دهند.
- ✓ تعریف صحیح منابع مصرفی را بتوانند توضیح دهند.

اهداف رفتاری در حیطه‌ی عاطفی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ برای منابع طبیعی ارزش قائل باشند.
- ✓ به تعریف صحیح صنعت توجه کنند.
- ✓ به انواع صنایع کارخانه ای علاقمند باشند.
- ✓ به صنایع مادر توجه کنند.
- ✓ به تعریف صحیح صنایع مصرفی توجه کنند.

تعیین اهداف رفتاری در حیطه‌ی روانی - حرکتی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ می توانند درباره ی انواع منابع طبیعی تحقیق کند و گزارش ارائه دهند.
- ✓ می توانند در کلاس درباره شناخت صحیح صنعت پرسش و پاسخ کنند.
- ✓ می توانند درباره انواع صنایع کارخانه ای تحقیق کنند و به کلاس ارائه دهند.
- ✓ می توانند درباره مهمترین صنایع مادر تحقیق و به کلاس ارائه دهند.
- ✓ می توانند درباره صنایع مصرفی تحقیق و به کلاس ارائه دهند.

ارزشیابی تشخیصی

- ✓ انواع منابع طبیعی را می دانند؟

- ✓ مهمترین صنایع مادر در کشور ما را می شناسند؟
- ✓ تفاوت میان صنایع مادر با صنایع مصرفی را می دانند؟

ایجاد انگیزه

- ✓ انواع منابع طبیعی را می دانند.
- ✓ مهمترین صنایع مادر را می دانند.
- ✓ مواد اولیه ی کارخانه های ماشین سازی را می دانند.
- ✓ منابع کارخانه ای را می شناسند.

پیش سازمان دهنده ها

- ✓ انواع منابع طبیعی را نام ببرند؟
- ✓ انواع صنایع کارخانه را نام ببرند؟
- ✓ مهم ترین صنایع مادر را نام ببرند؟
- ✓ مواد اولیه ی کارخانه های ماشین سازی را نام ببرند؟

سازماندهی مطالب درس

فعالیت های حین تدریس

❖ مهارت آغازین

- ✓ با پخش فیلمی از صنایع کارخانه ای ایران توجه دانش آموزان را جلب می کنیم.

❖ انتخاب روش تدریس و ارائه درس

وقتی وارد کلاس شدم بعد از پخش فیلمی از صنایع کارخانه ای ایران عکسی که نشان دهنده قرقره های نخ بود را روی تابلو نصب کردم و بعد عکسی که نشان دهنده کارخانه (پارچه بافی) بود را نصب کردم و بعد عکس کالا (پارچه) را نصب کردم که ناگهان سناء گفت خانم این عکس ها نشان می دهند که نخ در کارخانه تغییراتی روی اون انجام شده و به پارچه تبدیل شده گفتم آفرین دخترم و بعد فیلمی را که نشان دهنده این بود که در گذشته های دور مردم چیزهایی را که نیاز داشته، خودشان در خانه یا کارگاه های کوچک تولید می کردند، مثلاً برای اعضای خانواده ی خود فرش می بافتند یا کفافی در کارگاهی کوچک روزی چند جفت کفش تولید می کرد. امروزه یک کارخانه ی تولید کفش روزی صد ها جفت کفش تولید می کند تا نیاز جمعیت

را برطرف کند پخش کردم و بعد از پخش فیلم به روش اکتشافی از بچه ها سوال کردم که بچه ها دیدید که امروزه برای این که کارخانه بزرگ شروع به کار کند به چه چیزهایی نیاز است، پانیزد گفت خانم به دستگاه های بزرگ و گوناگون آیناز گفت به پول و سرمایه نیاز است و ساره گفت باید مواد اولیه هم در این کارخانه ها باشد و نگار گفت به نیروی کار نیاز است که همه با همکاری هم بتوانند یک کارخانه را راه اندازی کنند و بعد از گروه های کلاس درخواست کردم که نقشه ایران را با همکاری هم در قالب روزنامه دیواری درست کنند و صنایع مادر در ایران را روی نقشه مشخص کنند و جلسه بعد به کلاس بیاورند و روی دیوار نصب کنند. بچه زنگ خورد می تونین برین بیرون خسته نباشین.

مهارت پرسش کردن و ارزشیابی تکوینی

الف

- ✓ منابع طبیعی را نام ببرید؟
- ✓ یک کارخانه برای تولید کالا علاوه بر مواد اولیه به چه چیزهای دیگری نیاز دارد؟
- ✓ مواد اولیه ی کارخانه ها از چه بدست می آید؟

ب

- ✓ صنایع کارخانه ای به چند دسته تقسیم می شوند نام ببرید؟
- ✓ صنایع مادر را با ذکر مثال توضیح دهید؟
- ✓ صنایع مصرفی را توضیح دهید؟
- ✓ مهمترین صنایع ما در کشور ما کدامند. نام ببرید و یکی راه به دلخواه توضیح دهید؟

مهارت تمرین کردن

- تعداد دانش آموزان کلاس ۲۰ نفر است که آنها را به چهار گروه پنج نفره تقسیم می کنیم و به هر گروه یک مبحث را ارائه می دهیم تا یکبار دیگر مباحث درس مرور شود.
- ✓ گروه اول: منابع طبیعی را توضیح دهند.
 - ✓ گروه دوم: صنعت را توضیح دهند.
 - ✓ گروه سوم: صنایع کارخانه ای ایران را توضیح دهند.
 - ✓ گروه چهارم: مهمترین صنایع مادر در کشور ما را توضیح دهند.

مهارت پایان دادن درس و جمع بندی

ما درس را دو قسمت کردیم در بخش اول درباره ی منابع طبیعی و مواد اولیه ی مورد نیاز کارخانه ها توضیح دادیم و در بخش دوم تقسیم بندی صنایع کارخانه ای، صنایع مصرفی و مهمترین صنایع مادر را توضیح دادیم.

فعالیت های پایانی تدریس: ارزشیابی پایانی

- ✓ همه کالاهایی که از آن ها استفاده می کنیم از منابع طبیعی به دست می آیند.

☐	غلط	☐	صحیح
--------------------------	-----	--------------------------	------
- ✓ مواد اولیه کارخانه ها از منابع طبیعی به دست می آیند.

☐	غلط	☐	صحیح
--------------------------	-----	--------------------------	------
- ✓ صنایع کارخانه ای به صنایع مادر و صنایع مصرفی و صنایع پتروشیمی تقسیم می شود.

☐	غلط	☐	صحیح
--------------------------	-----	--------------------------	------

سوالات کتبی صحیح و غلط

<p>✓ مواد اولیه ی کارخانه های ماشین سازی معمولاً از معادن آهن، سرب، روی و مس تهیه می شود.</p> <p>صحيح ☐ غلط ☐</p> <p>✓ کارخانه های پتروشیمی نفت و گاز را به مواد شیمیایی تبدیل می کنند.</p> <p>صحيح ☐ غلط ☐</p>	
<p>✓ هر کارخانه ای برای تولید کالا به نیاز دارد.</p> <p>✓ مواد اولیه ی کارخانه ها از به دست می آید .</p> <p>✓ مهم ترین صنایع مادر در کشور صنایع و و است.</p> <p>✓ اولین کارخانه ی ذوب آهن در نزدیکی ساخته شده است.</p> <p>✓ کارخانه های پتروشیمی، و را به تبدیل می کنند.</p>	<p>سوالات کتبی جای خالی</p>
<p>✓ صنایع کارخانه را به دو دسته تقسیم می کنیم.</p> <p>الف) صنایع مادر و صنایع ذوب آهن (ب) صنایع ذوب آهن و صنایع پتروشیمی</p> <p>ج) صنایع مادر و صنایع مصرفی (د) صنایع پتروشیمی و صنایع ماشین سازی</p> <p>✓ منظور از منابع طبیعی چیست؟</p> <p>الف) نفت و گاز (ب) خاک و گیاهان</p> <p>ج) سنگ های معدنی، خاک (د) نفت و گاز، سنگ های معدنی، خاک و گیاهان</p> <p>✓ مواد اولیه ی کارخانه ما از چه به دست می آید؟</p> <p>الف) گیاهان (ب) منابع طبیعی (ج) خاک (د) نفت و گاز</p> <p>✓ یک کارخانه برای تولید کالا، علاوه بر مواد اولیه به چه چیزهای دیگری نیاز دارد؟</p> <p>الف) منابع طبیعی (ب) مواد اولیه، نیروی کار، ماشین آلات و ابزار، سرمایه</p> <p>ج) مواد اولیه (د) ماشین آلات و ابزار</p> <p>✓ مهمترین صنایع مادر در کشور ما کدامند؟</p> <p>الف) صنایع ذوب آهن، صنایع پتروشیمی (ب) صنایع ذوب آهن، صنایع ماشین آلات</p> <p>ج) صنایع پتروشیمی، صنایع ماشین سازی (د) صنایع ذوب آهن، صنایع پتروشیمی، صنایع ماشین سازی</p>	<p>سوالات کتبی چهار گزینه ای</p>
<p>✓ منظور از منابع طبیعی چیست؟</p> <p>✓ صنعت چیست؟</p> <p>✓ صنایع مادر با ذکر مثال توضیح دهید.</p> <p>✓ صنایع مصرفی را توضیح دهید؟</p> <p>✓ مهمترین صنایع مادر در کشور را نام ببرید و یکی را به دلخواه توضیح دهید.</p>	<p>سوالات کتبی تشریحی</p>
<p>دادن تکالیف و فعالیت های عملی</p> <p>✓ کار برگه ی شماره (۵) را انجام دهید تا با مواد اولیه آشنا شوید.</p>	

- ✓ کاربرگه ی شماره (۶) را انجام دهید.
- ✓ گروه ها نقشه ی ایران را در قالب روزنامه دیواری درست کنند که نشان دهنده ی صنایع مادر در ایران باشد و روی دیوار کلاس نصب کنند.

نقد و بررسی درس

تشخیص و تدوین نقاط قوت و محاسن درس

برای متن کتاب تصاویر مربوطه در کنار آن آورده شده است و نقشه ی پراکندگی بعضی از صنایع مادر در ایران – راهنما نقشه – نموداری که نشان دهنده مهمترین استان صنعتی ایران که بیشترین صنایع مصرفی را در خود جای داده است در این درس آورده شده که متناسب با درک و فهم دانش آموزان است.

تعیین و تشخیص و تدوین نقاط ضعف و معایب درس

اهداف مربوط به درس در ابتدای درس نیامده. کار برگه های مربوط به درس در آخر کتاب آورده شده که باعث عدم تمرکز دانش آموزان در انجام این نوع فعالیت ها می شود.

ارائه پیشنهادهای مناسب و راهبردهای عملی جهت تقویت نقاط قوت و محاسن درس

از دانش آموزان می خواهیم اطلاعات بیشتری راجع به صنایع کارخانه ای ایران تحقیق کنند و به کلاس بیاورند. دانش آموزان را برای بازدید از یک کارخانه ببریم و از دانش آموزان می خواهیم گزارشی بعد از بازدید تهیه کنند و به کلاس بیاورند.

ارائه پیشنهادهای مناسب و راهبردهای عملی جهت حذف یا تعدیل معایب و نقاط ضعف درس

اهداف مربوط به درس در ابتدای درس بیاید تا معلم و دانش آموزان بدانند چه چیزی را باید یادگیرند. در این درس کار برگه های مربوطه در انتهای صفحه آورده شود.